

Invändningsärenden nr 2002/0034/0001 och
2002/0034/0002

Registrering nr 351068

INVÄNDARE 1

Ratiopharm AB
Box 1265
251 12 Helsingborg

INVÄNDARE 2

Region Skåne
Box 1
221 00 Lund

OMBUD

Advokatfirman Konsultbyrå för Marknadsrätt Malmö HB
Malmö Börshus
211 20 Malmö

INNEHAVARE

Medeca Pharma Aktiebolag
Box 24005
750 24 Uppsala

OMBUD

Uppsala Patentbyrå Aktiebolag
Seminariegatan 29F
752 28 Uppsala

Exp. Patent- och registreringsverket

2005 -09- 3 0

BESLUT

Patent- och registreringsverket (PRV) upphäver varumärkesregistreringen nr 351068 med stöd av 21 § första stycket varumärkeslagen (VmL).

ÄRENDET

Invändningen avser varumärket LIKAMEDEL, med registreringsnummer 351068, registrerat för farmaceutiska läkemedel för medicinskt bruk, klass 5.

Invändare 1 har yrkat att varumärkesregistreringen skall upphävas och har till stöd för sitt yrkande i allt väsentligt anfört följande. Begreppet LIKAMEDEL har lanserats av Region Skåne som en samlad beskrivning av generiska mediciner, dvs. mediciner som utgör kopior av preparat vars patentskydd har löpt ut samt parallellimporterade läkemedel. Detta skedde vid den så kallade REK-mässan den 1 mars 2001. Mässan riktade sig till sjukvårdsadministratörer, apotekspersonal, politiker, och läkemedelsindustrin. Sjukvården uppmanades att köpa LIKAMEDEL istället för de dyrare originalpreparaten. Innehavaren lämnade in sin varumärkesansökan för LIKAMEDEL den 13 mars 2001 – två veckor efter

REK-mässan i Malmö. Ratiopharm AB har ansökt om varumärkesregistrering för LIKAMEDEL jämte figur den 20 mars 2001 och därvid begärt disclaimier för ordet. Detta innebär att invändaren inte gör anspråk på ensamrätt till ordet LIKAMEDEL. LIKAMEDEL utgör ett beskrivande uttryck för läkemedel och används för generiska preparat. LIKAMEDEL har sedan lanseringen använts inom sjukvården i Region Skåne som ett deskriptivt uttryck. Ordet är beskrivande för de varor som innehavarens registrering avser och saknar därför särskiljningsförmåga.

Invändare 1 har ingivit kopia av Region Skånes pressmeddelande från den 14 mars 2001.

Invändare 2 har yrkat att varumärkesregistreringen skall hävas och har till stöd för sitt yrkande bland annat anfört följande. Region Skåne är en sammanslagning av Malmöhus och Kristianstads läns landsting och huvudman för sjukvården i Skåne. Region Skåne uppträder både som kommunal myndighet och som näringsidkare med egna inköp av läkemedel till sjukvården. Som myndighet och offentlig förvaltning har Läkemedelsrådet i Region Skåne inte möjlighet att registrera ett varumärke.

LIKAMEDEL har lanserats av Region Skåne som ett samlande kännetecken för generiska och analoga mediciner som utgör kopior eller efterföljare till preparat vars patentskydd har löpt ut. Ordet LIKAMEDEL är en språklig nyskapelse och en ordlek grundad på läkemedel. Adjektivet lika ersätter läke och skapar LIKAMEDEL. Det är ett suggestivt ord utan egen språklig betydelse. Ordet har särskiljningsförmåga i varumärkesrättslig mening och utgör ett varukännetecken för Region Skåne. LIKAMEDEL används som kännetecken för att särskilja den kategori läkemedel som till sin sammansättning är utbytbara mot originalpreparat enligt Läkemedelsverkets anvisningar.

Under sommaren 2000 startade Läkemedelsrådet i Region Skåne förarbetet till en informationskampanj riktad till allmänheten. Till hjälp engagerades PR-konsultbyrån COB MEDIA i juni 2000. Den 10 augusti 2000 presenterade Carl-Olof Börjesson från COB Media ordet LIKAMEDEL som ett nytt begrepp för att sammanfatta de mer svårkommunicerade fackuttrycken generiska läkemedel samt analoga läkemedel. Lanseringen av Likamedel skedde från Region Skånes sida första gången den 4 september 2000 vid ett läkarsymposium med en större grupp forskrivare och apotekare närvarande. Ett intyg från PR-konsulten styrker detta. I oktober 2000 var Carl-Olof Börjesson i kontakt med Svenska språknämnden, för att få en bedömning av ordet LIKAMEDEL. Hans Nyman återkom via mail med en negativ bedömning av begreppet, vilket inte påverkade Läkemedelsrådets beslut att bygga sin informationskampanj på begreppet. Lanseringen skedde sedermera i ett större sammanhang vid den så kallade REK-mässan den 1 mars 2001 arrangerad av Region Skåne. Detta skedde från scen och i montrar. Mässan riktade sig till sjukvården, apoteken, läkare och läkemedelsindustrin och var särskilt avsedd för att presentera de läkemedel som Läkemedelsrådet i Region Skåne rekommenderar för olika terapier. Vid denna mässa var innehavbolagets VD Ingegerd Larsson närvarande och efter förde hon samtal med Region Skånes administrativa chef Bodil Ericsson. Samtalet avsåg bland annat lanseringen av LIKAMEDEL på marknaden. På intet sätt framgick det att innehavbolaget arbetade med begreppet. Det framstår som osannolikt att Larsson inte skulle ha uppmärksammat eller förstått Region Skånes avsikt med lanseringen av LIKAMEDEL. Larssons närvaro vid REK-mässan bekräftas av motparten. Innehavaren ingav sin varumärkesansökan kort tid därefter dvs. den 13 mars 2001, med vetskap om Region Skånes inledda användning av LIKAMEDEL som kännetecken. Det arbete som Märten Stengel intygar utgör inte någon användning av märket på marknaden. Arbetet som

intygas påbörjades för övrigt i januari 2001 dvs. i tiden efter det att Region Skåne tagit LIKAMEDEL i bruk i september 2000. Innehavarens varumärkesansökan har skett i ond tro enligt 14 § första stycket 7 punkten varumärkeslagen.

Alternativt har invändare 2 yrkat att registreringen skall upphävas på den grunden att varumärket har förlorat sin särskiljningsförmåga genom användning på marknaden som ett beskrivande uttryck för den kategori av generiska läkemedel som avses. Region Skåne har använt LIKAMEDEL på det sätt som gagnat verksamheten bäst. Denna användning har medverkat till att ordet har integrerats i det allmänna språkbruket och blivit deskriptivt. Ordet medel är till sin karaktär obestämt och anger en kategori eller typ av produkter – jämför tvättmedel, läkemedel, blekmedel, bekämpningsmedel etc. Även om ordet genom tillägget LIKA är en nyskapelse utan bestämning i språket utgör det ett deskriptivt uttryck för en typ av produkt. Region Skåne är ett av landets invånarmässigt största landsting med cirka 1,2 miljoner invånare och omfattar således en betydande andel av landets vårdtagare. Ordet LIKAMEDEL har vunnit genomslag bland vårdtagare och personal genom Region Skånes omfattande informationsåtgärder. Ordet har därmed degenererat på en betydande del av sjukvårdsmarknaden och har därmed förlorat nödvändig särskiljningsförmåga för registrering. Ordet LIKAMEDEL har inte använts som ett varumärke utan som en egenskapsförmedlande ordlek eller en typbeteckning. Region Skånes användning har avsett Skåne. Region Skåne har i tiden efter introduktionen av LIKAMEDEL använt termen i informationskampanjer för att underlätta förståelsen för läkemedelsreformen. Svenska Språknämnden har haft ordet för prövning och funnit att LIKAMEDEL är beskrivande på sätt som nu anförs. Nämnden finner ordet onödigt eftersom det redan finns lämpliga uttryck som verkar mer seriösa och passande för ändamålet. Av nämndens besked kan utläsas att det inte råder något tvivel om ordets beskrivande karaktär.

Region Skåne har ett omfattande informationsprogram under temat "RÄTT MEDICIN FÖR SKÅNE. FRÅGA EFTER LIKAMEDEL. LIKA BRA LÄKEMEDEL SOM KOSTAR MINDRE.". Kampanjen har pågått under 2002 och 2003. Genomförandet har skett med annonsinformation till konsument och med broschyrer som funnits tillgängliga på läkarmottagningar och apotek.

Invändare 2 har ingivit broschyren "10 recept för rätt läkemedel" där LIKAMEDEL används genomgående som koncept, broschyren "Skånelistan 2002 – patientversion" som innehåller en presentation av Likamedelsprogrammet för kosnadsbesparing, kvalitet och miljöhänsyn, broschyren "Medicinlistan", broschyren "Rätt medicin för Skåne", boken "Rätt medicin för Skåne", nyhetsmagasinet Läkemedel i förändring där en debatt om LIKAMEDEL förs på sidorna 12-15, en kopia av en artikel från Sydsvenska Dagbladet av den 26 mars 2003 där LIKAMEDEL används i löpande text skrivet i gemener, kopia av pressmeddelande från Regions Skåne den 14 mars 2001, LäkemedelsBulletinen nr 3, mars 2001, Kopia av artikel i Läkemedelsvärlden volym 105, nr 4, 2001, kopior av tidningsartiklar från mars 2001, brev från PR-konsulten Carl-Olof Börjesson av den 10 augusti 2000, intyg från Carl-Olof Börjesson av den 19 juni 2002, kopia av e-postmeddelande från Hans Nyman, Svenska språknämnden, utkast till annonser, framtagna under november-december 2000, samt annonsmaterial.

Innehavaren av varumärket har bestridit grunderna för invändningen och har bland annat anfört följande. LIKAMEDEL är ett rent fantasiord som endast på ett suggestivt sätt anknyter till de varor som registreringen avser. Märket LIKAMEDEL är mycket riktigt resultatet av en ordlek. PRV gjorde i oktober 2001 en granskning av LIKAMEDEL i klass 5,

i klasser med kollisionsrisk samt bland släktnamn, förnamn och firmor utan relevanta träffar. PRV gjorde även en lexikonsökning på ordet LIKAMEDEL. Inte i något av de lexikon som valdes ut återfanns uttrycket LIKAMEDEL.

Innehavaren arbetade redan i januari 2001 med ordet LIKAMEDEL för kommande kampanjmaterial. Detta intygas av den utomstående kreatören Mårten Stengel. Att LIKAMEDEL skulle vara lanserat som en samlad beskrivning av generiska mediciner är inte allmänt känt för fackmannen, vilket styrks av en förfrågan hos expertis inom generika vid Läke-medelsverket som aldrig hört talas om begreppet LIKAMEDEL. I branschen finns det inte några problem att presentera så kallade utbytespreparat utan att använda LIKAMEDEL, exempelvis använder sig inte något landsting av LIKAMEDEL, förutom Region Skåne. Istället använder sig övriga landsting av begrepp såsom "synonyma läkemedel", "utbytbara läkemedel", "likvärdiga läkemedel", "analoga läkemedel", och inte minst det allmänt vedertagna begreppen "generika" eller "generiska läkemedel". Att varumärket LIKAMEDEL har degenererat tillbakavisas. Även om Region Skåne bedriver en offensiv kampanj i Skåne är det inte visat att ordet LIKAMEDEL har degenererat. Om så ändå vore fallet så skulle det sannolikt gälla inom en liten begränsad krets i Skåne och i så fall endast på grund av Region Skånes extensiva användning av innehavarens märke.

Innehavaren har inte haft vetskap om Region Skånes användning av LIKAMEDEL som varukännetecken vid tiden för ansökan. För övrigt framstår det som osannolikt att innehavaren skulle ha uppfattat Region Skånes eventuella användning av LIKAMEDEL som användning av ett varumärke vid tidpunkten ifråga när inte Region Skåne själva verkar ha den uppfattningen. Mötet den 4 september 2000 var inte ett offentligt möte utan ett internt möte anordnat av Region Skåne och med inbjudna lokala specialister. I vilket fall har i vart fall inte sökanden någon kännedom om detta möte. Vad gäller samtalet vid REK-mässan bekräftas att samtalet var informellt och ägde rum efter mässans slut, som både Ingegerd Larsson och Bodil Ericsson deltog i och att generiska läkemedel nämndes. LIKAMEDEL nämndes inte under det informella samtalet mellan Ingegerd Larsson och Bodil Ericsson. Region Skåne har inte visat att de har använt LIKAMEDEL som varukännetecken vid tiden för innehavarens ansökan. Invändarna har konsekvent hävdats att man har använt LIKAMEDEL som en generisk benämning. Innehavaren har inte heller haft vetskap om någon användning av LIKAMEDEL vid tiden för ansökan.

Innehavaren har ingivit intyg undertecknat av Art Director Mårten Stengel, utdrag från Värmlands landstings hemsida www.liv.se, utdrag från Kalmar landstings hemsida www.ltkalmar.se angående REK-listan, utdrag från Nordvästra Läke-medelskommittén, västra Götalandsregionens hemsida www.vgregion.se, informationsblad från Läke-medelskommittén i Västernorrlands län, nr 2, mars 2003, utdrag från Norrbottens läns landsting www.nll.se, utdrag från Gävleborgs landstings hemsida www.lg.se, utdrag från Läke-medelsverkets hemsida, www.lakemedelsverket.se, utbyteslista från landstinget i Västmanland och informationsblad från Apoteket angående de nya reglerna.

SKÅL

Ett varumärke får enligt 13 § varumärkeslagen registreras endast om det har särskiljningsförmåga. Ett märke som uteslutande eller med endast mindre ändring eller tillägg anger varans art, beskaffenhet, mängd, pris eller geografiska ursprung eller tiden för dess framställande, skall inte i och för sig anses ha särskiljningsförmåga.

Enligt 14 § första stycket 7 punkten varumärkeslagen får ett varumärke inte heller registreras om det är förväxlingsbart med ett varukännetecken som vid tiden för ansökan används av någon annan samt ansökan gjorts med vetskap om detta och sökanden inte använt sitt varumärke innan det andra kännetecknet togs i bruk. Enligt 6 § första stycket samma lag skall kännetecknen anses förväxlingsbara endast om de avser varor av samma eller liknande slag.

PRV gör följande bedömning.

LIKAMEDEL har för registrering erforderlig särskiljningsförmåga, eftersom sammansättningen av ordet LIKA och MEDEL inte är naturlig i det svenska språket och LIKAMEDEL kan inte anses beskriva de varor som innehavarens registrering avser. Att Region Skåne vid bland annat marknadsföring i Skåne har börjat använda LIKAMEDEL som en allmän beteckning för generiska läkemedel visar inte att omsättningskretsen för läkemedel i Sverige uppfattar ordet LIKAMEDEL som en generisk beteckning.

Vad gäller frågan huruvida hinder föreligger enligt 14 § första stycket 7 punkten varumärkeslagen anför följande. LIKAMEDEL användes som varukännetecken för generiska läkemedel av Region Skåne vid tiden för ansökan. Detta får anses framgå av en artikeln Rekommenderade läkemedel kan spara miljoner i Skåne, Läkemedelsvärlden nr 4, 2001, som beskriver hur LIKAMEDEL presenterades av Läkemedelsrådet, Region Skåne, vid den så kallade REK-mässan den 1 mars 2001. Vidare framgår det av artikeln Skåningars medicin allt dyrare, Sydsvenskan, av den 2 mars 2001, att LIKAMEDEL användes som ett kännetecken av Region Skåne. Vad avser förväxlingsbarheten mellan innehavarens märke och invändarens kännetecken anför följande. Det föreligger varuslagslikhet mellan de varor som invändarens kännetecken avser och de varor som innehavarens registrering avser. Därutöver råder märkesidentitet mellan innehavarens märke och invändarens kännetecken. PRV finner vid en helhetsbedömning att de motstående kännetecknen är förväxlingsbara. Innehavaren har vitsordat att bolagets VD Ingegerd Larsson var närvarande vid REK-mässan den 1 mars 2001, där LIKAMEDEL presenterades. Det kan därför anses styrkt att ansökan har gjorts med vetskap om att LIKAMEDEL vid tiden för ansökan användes som ett kännetecken av invändaren. Slutligen har innehavaren inte visat att denne har använt kännetecknet innan invändaren tog sitt kännetecken i bruk. Att innehavaren tillsammans med Mårten Stengel har arbetat med ordet LIKAMEDEL i januari 2001 kan inte anses som användning. Hinder mot registrering föreligger således enligt 14 § första stycket 7 punkten varumärkeslagen.

Med hänvisning till vad PRV har anfört ovan utgör grunderna för invändningen hinder för att låta registreringen bestå. Registreringen skall därför upphävas.

Beslutat den 30 SEP 2005

Anne Gustavsson

Ann-Charlotte Ohlsson

HUR BESLUTET ÖVERKLAGAS

Den som vill överklaga beslutet skall göra det skriftligt. Skrivelsen skall vara ställd till Patentbesvärsrätten, men sändas till Patent- och registreringsverket, Box 530, 826 27 Söderhamn. I skrivelsen skall anges det beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs. Skrivelsen skall ha kommit in till verket **inom två månader** från beslutsdagen.